

Agressieprotocol voor politieke ambtsdragers 2024

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Definities.....	4
3. Voorkomen van grensoverschrijdend gedrag.....	4
3.1. Preventieve maatregelen.....	4
3.2. Agressie training.....	4
3.3. Situaties waarin grensoverschrijdend gedrag voorkomen.....	4
3.3.1. Telefonisch.....	5
3.3.2. Schriftelijk.....	5
3.3.3. Vergaderingen.....	5
3.3.4. Buiten de deur en in de privésfeer.....	6
4. Stappen na grensoverschrijdend gedrag.....	6
4.1. Melden van grensoverschrijdend gedrag.....	6
4.2. Registratie van de melding.....	7
4.3. Maatregelen.....	7
4.4 Aangifte.....	7
5. Communicatie.....	8
6. Kostenverhaal bij schade.....	9
7. Nazorg.....	9
8. Advies en ondersteuning door derden.....	9
Slotbepalingen.....	9
Bijlage 1 Sancties.....	10
Bijlage 2 Agressieregistratieformulier politieke ambtsdragers.....	11

1. Inleiding

De samenleving verandert, met name hoe men met elkaar omgaat is in de afgelopen jaren verandert. Zo ook hoe men omgaat met de overheid.

Niet iedereen is het altijd eens met de besluiten die door de gemeente genomen worden. Politieke ambtsdragers kunnen daar persoonlijk op worden aangesproken en worden steeds vaker geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag van inwoners. Denk daarbij aan belediging, persoonlijke bedreiging of bedreiging richting familie, stalken, fysiek geweld of vernieling. Hoewel het misschien lijkt alsof het een normaal onderdeel van het werk is, hoort het niet bij het politieke ambt.

Voor politieke ambtsdragers is het belangrijk dat zij gemakkelijk benaderbaar zijn en open in de samenleving kunnen staan.

Zij dienen hun publieke taken vrij van dwang en drang uit te oefenen en besluiten dienen in vrijheid genomen te worden.

Grensoverschrijdend gedrag kan de besluitvorming beïnvloeden. Het raakt dan aan de integriteit van het lokale bestuur en is ondermijnend voor de democratie. Het maakt daarbij niet uit van wie het grensoverschrijdende gedrag afkomstig is. Dat kan gaan over een individuele inwoner, een collectief, of een persoon die namens een bedrijf, organisatie of groepering handelt.

Binnen de gemeente Eemsdelta accepteren wij grensoverschrijdend gedrag niet. Indien iemand met grensoverschrijdend gedrag wordt geconfronteerd zal er altijd een passende reactie worden gegeven.

Binnen de Gemeente Eemsdelta hanteren wij de norm:

" dat we elkaar met respect behandelen en dat over en weer de algemeen aanvaardbare omgangsnormen worden gehanteerd, ook als we het niet met elkaar eens zijn".

Belangrijk is dat iemand die met grensoverschrijdend gedrag wordt geconfronteerd niet alleen staat. Vanuit de organisatie kan men rekenen op ondersteuning, begeleiding, verwijzing en opvang.

In dit protocol zijn richtlijnen opgenomen over het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag en over de te nemen stappen na grensoverschrijdend gedrag.

2. Definities

Politieke ambtsdragers

Onder politieke ambtsdragers worden verstaan de burgemeester, de wethouders en de raadsleden. Fractieassistenten zijn geen politieke ambtsdragers, maar dit protocol is ook op hen van toepassing.

Grensoverschrijdend gedrag

Onder grensoverschrijdend gedrag wordt verstaan aanhoudend emotioneel gedrag, aanhoudende boosheid of het aanhoudend uiten van beledigingen en gedrag dat (nadat de betreffende persoon erop is aangesproken) niet verandert of juist verergert.

Het gedrag is gericht op:

- het teweegbrengen van onlustgevoelens, bijvoorbeeld door belediging, bedreigingen, intimidaties en impliciete uitspraken;
- het op verstoren van de orde of op ontoelaatbare wijze beïnvloeden van de taakuitoefening;
- het veroorzaken van pijn, letsel of schade;
- het verkrijgen van iets dat men graag wil.

3. Voorkomen van grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag kan niet altijd worden voorkomen. Wel kunnen we als gemeente diverse preventieve maatregelen nemen. Denk hierbij aan een duidelijke communicatie met de inwoner en een agressie training. In dit hoofdstuk wordt daar nader op ingegaan.

3.1. Preventieve maatregelen

Grensoverschrijdend gedrag kan voorkomen worden door duidelijk te communiceren met de inwoner. Goede en duidelijke communicatie bereiken we onder andere door optimaal gebruik te maken van de website, social media, de gemeentemededelingen in de Eemsbode en de brieven aan de inwoners, waarin de boodschap in heldere taal wordt beschreven.

3.2. Agressie training

Politieke ambtsdragers dienen in staat te zijn om de risicovolle situaties die in hun functie kunnen ontstaan, zelf te kunnen voorkomen en/of op te lossen. Daarom is het van belang dat zij over de benodigde kennis en vaardigheden beschikken. Vanuit de griffie kunnen daartoe trainingen aangeboden worden met betrekking tot het omgaan met agressie.

3.3. Situaties waarin grensoverschrijdend gedrag voorkomen

Als preventieve maatregelen niet helpen en de betreffende persoon blijft het ongewenste gedrag voortzetten, dan is er helaas sprake van een incident. De politieke ambtsdrager dient in zo'n situatie professioneel en duidelijk op te treden. De politieke ambtsdrager dient zoveel als mogelijk kalm en rustig te blijven en vooral niet mee te gaan in het gedrag van de agressieve persoon. Het benoemen van het ongewenste gedrag en het duidelijk stellen van een grens, voorkomt in de meeste gevallen dat men het agressieve gedrag doorzet.

De meest voorkomende situaties bij de uitoefening van de publieke taak door de politieke ambtsdragers worden hieronder beschreven.

3.3.1. Telefonisch

Wanneer een persoon door middel van grof taalgebruik, discriminerende taal, eisen en dreigen iets voor elkaar probeert te krijgen dan geeft de politieke ambtsdrager duidelijk aan dat hij/zij de toonzetting niet acceptabel vindt en dat de algemeen geldende omgangsvormen dienen te worden gerespecteerd. Vervolgens waarschuwt de politieke ambtsdrager de persoon door aan te geven dat wanneer het gesprek zo wordt voortgezet het gesprek wordt beëindigd. Indien dit niet helpt, dan verbreekt de politieke ambtsdrager vervolgens de verbinding.

Belt de persoon dan opnieuw weer, dan neemt de politieke ambtsdrager de telefoon op en vertelt aan de persoon (bij dezelfde toonzetting) dat er pas weer een gesprek kan worden gevoerd wanneer de persoon tot rede is gekomen.

3.3.2. Schriftelijk

Wanneer een persoon schriftelijk (via bijvoorbeeld een brief, e-mail of social media) door middel van grof taalgebruik, discriminerende taal, eisen en dreigen iets voor elkaar probeert te krijgen dan reageert de politieke ambtsdrager daar niet direct op. De politieke ambtsdrager meldt het incident eerst (zie hiervoor paragraaf 4.1 "melden van grensoverschrijdend gedrag").

Met degene bij wie het incident wordt gemeld, wordt overlegt welke reactie het beste gegeven kan worden die past bij de situatie en de afspraken binnen het protocol.

Als het incident op social media plaatsvindt op een gemeentelijke account wordt ook contact opgenomen met het team communicatie van de gemeente.

De politieke ambtsdrager vernietigt de brief, e-mail of het bericht op social media niet. Het bewijs is nodig bij het doen van de melding of eventueel aangifte bij de politie als het gedrag strafbaar is.

Van het bericht op social media kan bijvoorbeeld een schermafbeelding van de tekst of afbeelding worden gemaakt.

Als het incident op een privé-account van de politieke ambtsdrager plaatsvindt, dan legt de politieke ambtsdrager geen contact via het (openbare) online platform waar het incident plaatsvond. De kans is dan namelijk groter dat andere mensen daarop gaan reageren en dat degene dan agressiever wordt. De politieke ambtsdrager vraagt (na het maken van een schermafbeelding) via een persoonlijk bericht via het online platform (bijvoorbeeld messenger) of (indien bekend) via een e-mail aan degene om het bericht te verwijderen. Als degene weigert het bericht te verwijderen dan mag de politieke ambtsdrager het bericht zelf verwijderen of kan dit aan de beheerder van het online platform worden gevraagd.

3.3.3. Vergaderingen

Politieke ambtsdragers vergaderen zowel in één van de gemeentehuizen, daarbuiten en digitaal. In een dergelijke situatie kunnen zij te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag. Bij risicovolle vergaderingen in één van de gemeentehuizen of bij te verwachten onrustige situaties worden er passende maatregelen genomen, zoals het van te voren informeren van de medewerker facilitaire zaken hierover, het inschakelen van de beveiliging of de politie.

Als er een vergadering plaatsvindt met een klein aantal personen, kan ook gebruik worden gemaakt van de vergaderruimten met een alarmknop.

Bij risicovolle vergaderingen buiten het gemeentehuis zorgt de politieke ambtsdrager ervoor, dat de politieke ambtsdrager nooit alleen naar die vergadering gaat.

Artikel 26 gemeentewet

Op basis van artikel 26 van de gemeentewet is de voorzitter van de gemeenteraad tijdens raadsvergaderingen bevoegd wanneer de orde op enigerlei wijze door toehoorders wordt verstoord, deze en zo nodig andere toehoorders te doen vertrekken.

Digitale vergaderingen

Als de politieke ambtsdrager digitaal vergadert en de politieke ambtsdrager krijgt tijdens een digitale vergadering te maken met grensoverschrijdend gedrag dan laat de politieke ambtsdrager de persoon een korte periode zijn hart luchten. Vervolgens geeft de politieke ambtsdrager aan dat hij/zij de toonzetting niet acceptabel vindt en dat de algemeen geldende omgangsnormen dienen te worden gerespecteerd. Vervolgens waarschuwt de politieke ambtsdrager de persoon door aan te geven dat wanneer de vergadering zo wordt voortgezet de vergadering wordt beëindigd en dat er pas weer vergadert kan worden wanneer de persoon tot rede is gekomen. Helpt dit niet, dan verlaat de politieke ambtsdrager vervolgens de digitale vergaderruimte.

3.3.4. Buiten de deur en in de privésfeer

Grensoverschrijdend gedrag kan ook plaatsvinden buiten de deur en in de privésfeer. De politieke ambtsdragers, die buiten de deur en in de privésfeer met grensoverschrijdend gedrag te maken krijgen, hebben geen directe steun en hulp. In een dergelijke situatie trekt de politieke ambtsdrager zich zoveel mogelijk terug, denkt aan zijn eigen veiligheid en neemt geen onnodige risico's. Bij fysiek geweld, het tonen van wapens en herhaaldelijk stalken waarbij de politieke ambtsdrager zich bedreigd/onveilig voelt, dient direct 112 gebeld te worden.

De politieke ambtsdrager meldt het incident gelijk.

4. Stappen na grensoverschrijdend gedrag

Als de politieke ambtsdrager te maken krijgt met grensoverschrijdend gedrag geldt dit protocol als richtlijn. Dit protocol is gericht om regie te voeren zodra er sprake is van grensoverschrijdend gedrag.

4.1. Melden van grensoverschrijdend gedrag

Als de politieke ambtsdrager wordt geconfronteerd met grensoverschrijdend gedrag wordt het grensoverschrijdend gedrag altijd eerst intern gemeld. De politieke ambtsdrager heeft de mogelijkheid om het incident te melden bij de burgemeester, de gemeentesecretaris, de griffier of de vertrouwenspersoon via het Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur (zie hoofdstuk 8).

Om de melding verder intern in behandeling te nemen wordt:

- indien een raadslid of fractieassistent geconfronteerd is met grensoverschrijdend gedrag, de griffier en de burgemeester op de hoogte gesteld.
- indien een wethouder met grensoverschrijdend gedrag is geconfronteerd, de burgemeester en de gemeentesecretaris op de hoogte gesteld.
- en indien de burgemeester met grensoverschrijdend gedrag is geconfronteerd, wordt de gemeentesecretaris en de griffier op de hoogte gesteld.

4.2. Registratie van de melding

Elke melding van grensoverschrijdend gedrag wordt geregistreerd op het agressieregistratieformulier (zie hiervoor bijlage 2).

- De gemeentesecretaris registreert de melding van de burgemeester of de wethouder.
- De griffier registreert de melding van een raadslid of fractieassistent.
- De registraties worden beheerd door de vitaliteit, gezondheid en arbo adviseur van het team P&O binnen de gemeente.

Registreren van incidenten geeft inzicht in de aard, de vorm en mogelijke toename of afname van incidenten binnen de gemeente en is de basis voor de te nemen (preventieve) maatregelen. Het registreren van incidenten is ook belangrijk voor het, mogelijk later, aangifte doen bij de politie en voor het verhalen van mogelijke schade.

4.3. Maatregelen

Na iedere melding wordt samen met de melder besproken welke maatregelen tegen de veroorzaker genomen worden. Dit gebeurt aan de hand van de sancties, zoals genoemd in bijlage 1.

De personeelsadviseur en de vitaliteit, gezondheid en arbo adviseur zijn daarbij beschikbaar voor advies en ondersteuning. Eventuele maatregelen worden bij voorkeur binnen 48 uur na de melding getroffen en schriftelijk aangekondigd en opgelegd door:

- De gemeentesecretaris, indien het de burgemeester en/of de wethouder betreft.
- Griffier, indien het een raadslid of fractieassistent betreft.

Deze schriftelijke aankondiging en oplegging wordt door de personeelsadviseur in overleg met de gemeentesecretaris of de griffier opgesteld.

Indien een persoon voor een bepaalde periode de toegang tot het gemeentehuis zal worden ontzegd zullen de teammanagers die gaan over de verschillende publieke ruimten in de gemeentelijke gebouwen door de personeelsadviseur worden geïnformeerd. Het team KCC wordt geïnformeerd via kcc@eemsdelta.nl

4.4. Aangifte

Grensoverschrijdend gedrag kan strafbaar zijn. Het is van groot belang dat van *mogelijk* strafbaar gedrag zo snel mogelijk aangifte wordt gedaan.

Voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag die strafbaar *kunnen* zijn:

- Beledigingen, (doods)bedreigingen uiten (ook op social media);
- Bedreiging met represailles, bedreigen (van familieleden) en uitvoeren van dreigementen;
- Schoppen, spugen en andere fysieke agressie;
- Letsel toebrengen of materiele schade veroorzaken en gedrag dat anderen in gevaar brengt;
- Het ongewenst betreden van de privésfeer van politieke ambtsdragers en hun gezinsleden.

Bij *mogelijk* strafbaar gedrag:

- Informeert de burgemeester het OM en de politie hier zo spoedig mogelijk over.
- De burgemeester agendeert elke melding van bedreiging of agressie jegens een collegelid, raadslid of fractieassistent in de eerstvolgende vergadering met OM en politie (lokale driehoek).
- Zo spoedig mogelijk na de melding volgt een gesprek met het bedreigde collegelid, raadslid of fractieassistent met een daartoe gespecialiseerde politieambtenaar die vaststelt of er sprake is van strafbare feiten.
- Als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag zonder strafbare feiten dan blijft het bij een melding aan de politie (zodat de politie in ieder geval bekend is met het incident), intern zal dan gekeken worden welke maatregelen tegen de persoon worden genomen. Dit gebeurt aan de hand van de sancties zoals genoemd in bijlage 1.
- Als er sprake is van strafbare feiten dan doet de betreffende politieke ambtsdrager aangifte bij de politie. Het doen van aangifte gebeurt op het adres van de gemeente Eemsdelta (Wilhelminaweg 14, 9901 CM Appingedam) en niet op het privéadres. Indien afhankelijk van de situatie dit maatwerk vergt, dan zal in overleg met de politieke ambtsdrager worden besproken op welke wijze aangifte zal worden gedaan.
- Over de aangifte wordt niet gecommuniceerd tenzij betrokkene daarmee instemt ten behoeve van het onderzoek.
- De betreffende politieke ambtsdrager wordt juridisch als benadeelde beschouwd en verleent als benadeelde volledige medewerking aan het politieonderzoek.

5. Communicatie

Bij bedreiging wordt de gemeenteraad, de fractie of het presidium en het college per omgaande geïnformeerd. Dit gebeurt vertrouwelijk. De burgemeester is woordvoerder naar de raad toe als het gaat om bedreiging van één of meer wethouders, raadsleden of fractieassistenten. Als de burgemeester zelf direct betrokken is, wordt in overleg met de burgemeester, de locoburgemeester en eventueel de commissaris van de Koning de handswijze bepaald. Communicatie en contacten met de pers worden overgelaten aan de communicatieadviseur van de gemeente.

Zodra er een strafrechtelijk onderzoek is begonnen ligt de woordvoering bij het OM. Communicatie en contacten met de pers worden overgelaten aan het OM in samenspraak met de communicatieadviseur van de gemeente.

6. Kostenverhaal bij schade

Bij geleden schade, in welke vorm dan ook, is het uitgangspunt dat deze zoveel mogelijk wordt verhaald op de veroorzaker.

7. Nazorg

Nazorg is belangrijk, de politieke ambtsdragers en indien nodig ook de directe familieleden kunnen ervan uitgaan dat ze ondersteund worden tijdens en na een incident en dat ze te allen tijde kunnen vragen om deskundige hulp.

Binnen een week zorgen de functionarissen bij wie de melding is gedaan voor een gesprek over de eventuele gevolgen. Er is daarbij ook aandacht voor betrokken familieleden en andere personen die voor de betreffende politieke ambtsdrager belangrijk zijn. De personeelsadviseur en/of de vitaliteit, gezondheid en arbo adviseur binnen de gemeente nemen de verdere zorg over, één en ander in samenspraak met de griffier of de gemeentesecretaris. De personeelsadviseur en de vitaliteit, gezondheid en arbo adviseur kunnen deskundigen inschakelen en het verdere proces regelen.

8. Advies en ondersteuning door derden

Als een politieke ambtsdrager wil weten wat de politieke ambtsdrager kan doen wanneer de politieke ambtsdrager zich belaagd of bedreigd voelt of de politieke ambtsdrager heeft vragen rondom beveiliging of rechtshulp of heeft behoefte aan nazorg dan kan de politieke ambtsdrager ook contact opnemen met het Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur (OT).

Het OT geeft lokale bestuurders en volksvertegenwoordigers een vertrouwelijke steun in de rug en adviseert over welke vervolgstappen gezet kunnen worden of soms gezet moeten worden. Met het OT kan vertrouwelijk contact worden opgenomen. Het OT is te bereiken via het telefoonnummer 070-3738314. Meer informatie over het Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur is te vinden op: www.weerbaar-bestuur.nl/producten-en-diensten/ondersteuningsteam-weerbaar-bestuur

Slotbepalingen

Dit protocol wordt aangehaald als het "Agressieprotocol politieke ambtsdragers 2024" en treedt in werking op de dag na bekendmaking.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 31 januari 2024.

De raad van de Gemeente Eemsdelta,

B. Visser
Voorzitter

T.G.C. Kramer-Klein
Griffier

Bijlage 1 Sancties

Ontzegging toegang

Wanneer een persoon met zijn/haar gedrag grenzen heeft overschreden, daarop is aangesproken, maar zijn gedrag niet verbetert, kan de toezegging tot het gemeentehuis worden ontzegd. Dit betekent dat betrokkene een bepaalde tijd niet in de gebouwen van de gemeente Eemsdelta mag komen en ook geen telefonisch contact mag opnemen.

Het doel hiervan is om de politieke ambtsdragers en de medewerkers te beschermen en agressief gedrag te sanctioneren.

De persoon kan tijdens deze periode op twee manieren contact opnemen met de gemeente voor de wettelijk verplichte taken:

- Door middel van een briefwisseling;
- Via een derde.

Middels maatwerk zullen de wettelijke verplichte taken worden uitgevoerd.

Een overzicht van de sancties is opgenomen in het onderstaande schema:

Hoofdgroep	Sanctie	Herhaling
Verbaal geweld	Schriftelijke waarschuwing	Ontzegging 3 maanden
Discriminatie	Ontzegging 3 maanden	Ontzegging 6 maanden
Fysiek/materieel geweld	Ontzegging 6 maanden (zaakgericht)	Ontzegging 12 maanden
	Ontzegging 12 maanden (mensgericht)	Ontzegging 24 maanden
Combinatie agressievormen	Toepassing van de sanctie op de gedraging met de meeste impact en de hoogste sanctie	Verhoging van de sanctie op de gedraging met de meeste impact en de hoogste sanctie

Sancties bij herhaling verstoren van de orde in een raadsvergadering

Indien een persoon (toehoorder) bij herhaling de orde in een raadsvergadering verstoort, is de voorzitter van de raadsvergadering bevoegd (op basis van artikel 26 van de gemeentewet) om de persoon voor ten hoogste drie maanden de toegang tot de vergadering te ontzeggen.

Bijlage 2 Aggressieregistratieformulier politieke ambtsdragers

Dit formulier dient te worden ingevuld bij iedere melding van grensoverschrijdend gedrag. De gemeentesecretaris registreert de melding van de burgemeester of de wethouder. De griffier registreert de melding van een raadslid of fractieassistent. De registraties worden beheerd door de vitaliteit, gezondheid en arbo adviseur van het team P&O.

Persoonsgegevens

Naam : .....

Geboortedatum : .....

Straatnaam, woonplaats: .....

Functie : .....

Incidentgegevens

Datum incident : .....

Tijdstip incident : .....

Naam en voorletter veroorzaker: .....

Geboortedatum : .....

Adres, woonplaats : .....

Aard van het incident	telefonisch	gemeentehuis	elders
s.v.p. aankruisen			
Schelden	☐	☐	☐
Dreigen	☐	☐	☐
Gebruik geweld	☐	☐	☐
Weigert te vertrekken	☐	☐	☐
Overig	☐	☐	☐

Omschrijving van het incident

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Is er sprake van letsel? Nee Ja, namelijk:

.....
.....

Is er sprake van schade aan persoonlijke eigendommen? Nee Ja, namelijk:

.....
.....

Is er sprake van schade aan gemeentelijke eigendommen? Nee Ja, namelijk:

.....
.....

Is of wordt er aangifte gedaan?

Nee: toelichting.....

.....

Ja, op (datum).....toelichting:.....

.....
.....

Is er nazorg gewenst? Nee Ja, eventuele toelichting:.....

.....
.....

Zijn er verdere acties noodzakelijk?

Nee

Ja, namelijk: .....

.....
.....

Door:

.....

Ondertekening (datum) .....

.....(handtekening)